

Nr 166.

Av herr **Spångberg m. fl.**, *angående åstadkommande av ökad effektivitet och humanitet i arbetslöshetsförsäkringen.*

Den av 1934 års riksdag antagna förordningen om arbetslöshetskassor mottogs med allmän besvikelse av alla, som av arbetslöshetsförsäkringen väntat en lättnad i de arbetlösas nödläge. Den ringa anslutning, som den »erkända» arbetslöshetsförsäkringen erhållit från fackförbundens sida, visar att den icke fyller sitt ändamål. Riksdagen bör därför pröva frågan på nytt med syfte att dels ränsa bort sådana för arbetarna utmanande bestämmelser som strejkbrytarklausulen, dels åstadkomma en rättvisare och effektivare hjälp vid inträffad arbetslöshet.

Det är fullständigt orimligt att personer, som ingå i en arbetslöshetskassa kunna, vid inträffad arbetslöshet, ställas inför alternativ att antingen bli strejkbrytare eller utestängas från rätten till arbetslöshetshjälp. Den arbetslöse medlemmen, som icke deltar i en pågående strejk, kan ej på något sätt betraktas som part i strejken, varför arbetslöshetshjälpen bör utgå oavsett en dylik honom ovidkommande konflikt.

Enligt nu gällande bestämmelser kan medlem av erkänd arbetslöshetskassa erhålla understöd endast därest han till kassan erlagt minst tjugusex veckoavgifter under de närmast före arbetslöshetens inträdande förflutna tolv månaderna. Den bestämmelse måste verka avskräckande för alla de grupper och yrken inom vilka det föreligger risk för korttidsarbete med återkommande långa arbetslöshetsperioder. Man kan väl knappast föreställa sig större parodi på »arbetslöshetshjälp» än att låta medlemmar erlägga avgifter upp till 25 veckor om året men aldrig erhålla ett öres understöd vid inträffad arbetslöshet. I stället för att hjälpa har riksdagen pålagt dylika arbetslösa dubbel arbetslöshetsbörd, varför en ändring bör komma till stånd snarast möjligt.

Här kan motsvarande bestämmelser inom exempelvis sjukkaserverksamheten tjäna såsom förebild. Om sådan medlem drabbas av sjukdom under långa tidsperioder erhåller han ju icke mindre understöd än andra med bättre hälsa utrustade medlemmar, som sällan drabbas av sjukdom utan han erhåller alltid hjälp hela den maximitid som för alla medlemmar finnes stadgat. En ändring i liknande syfte bör genomföras även i fråga om arbetslöshetshjälpen. Under dessa förutsättningar skulle medlemsavgifter möjligen kunna betalas även under tid av arbetslöshet, liksom avgifter till sjukkassa betalas även under den tid medlem erhåller sjukhjälp.

Samtidigt bör sådana avarter som stadgandet om att understöd »för viss bestämd tid av året över huvud taget icke må utgå» inom yrken

där arbetslöshet regelbundet förekommer, att styrelse och tillsynsmyndighet har rätt att »nedsätta daghjälpens storlek eller minska understödstens längd» ränsas ut ur författningen.

Vårt förslag kan i huvudsak sammanfattas i följande punkter.

1) *Följande bestämmelser inarbetas i författningen.*

a) Understödstidens längd utsträcker till 270 dagar per år.

b) Avgifter till arbetslöshetskassan erlägges varje vecka oavsett under vilka förhållande arbete utföres.

c) Understöd utbetalas vid arbetslöshet oavsett var eller under hur lång tid arbete utförts eller arbetslöshetens längd samt begränsas endast av för alla lika gällande föreskriven maximitid.

2) *Följande bestämmelser utgå ur författningen.*

a) Uteslutningsrätt av medlem, som arbetar som självständig företagare, som ej arbetat viss tid inom sitt yrke eller som avflyttat från visst arbetsområde.

b) Skyldighet för medlem att i vissa fall antaga arbete, där konflikt råder.

c) Rätten att nedsätta daghjälpen eller ytterligare nedsätta understödstens längd.

d) Arbetslöshetsunderstödet indragande under viss tid av året, då större fara för arbetslöshet föreligger.

Givetvis kommer en arbetslöshetsförsäkring med den effektivitet, som vi här föreslagit, att draga större kostnader än den ineffektiva försäkring som nu är gällande. Men dessa ökade kostnader torde uppvägas genom de lättnader i det nödläge som råder och de minskade arbetslöshetskostnader inom andra områden — fattigvård, arbetslöshetsunderstöd, fackföreningsbidrag etc. — som skulle bli följden.

De ökade kostnaderna torde lämpligast förmedlas genom vederbörligt statsorgan genom bland annat extra beskattning av större inkomsttagare och företag samt arbetsköpare särskilt inom rationaliserade industrier. Genom en på detta sätt lämpligt avvägd beskattning erhöles en naturlig ekonomisk grund för försäkringen i det att försörjningsproblemet sammankopplas med produktionen. Härav framginge även rätten till arbete och produktionens avkastning och understödet utgjorde en ersättning till arbetaren emedan han utestängts från arbetsmöjligheter.

Med hänvisning till vad som här framhållits hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta hos regeringen anhålla om förslag snarast möjligt till sådana ändringar i förordningen om erkända arbetslöshetskassor, att den effektivitet och humanitet i arbetslöshetsförsäkringen uppnås, som framgår av ovan anförda synpunkter.

Stockholm den 22 januari 1937.

Aug. Spångberg.

K. Kilbom.

Viktor Herou.

Nils Flyg.

Arvid Olsson.

Verner Karlsson.